

Palliatieve zorg bij COPD

3 maanden
of 10 jaar?

palliatief cafe 14 mei

Longverpleegkundigen

Ineke Mulder & Marcha Stroombergen

Specialistisch verpleegkundigen

Mascha Oudeman & Jolanda Verweij

Inhoud

- ▶ **Welkom en introductie**
- ▶ **Programma**
- ▶ **Leerdoelen**

Leerdoelen

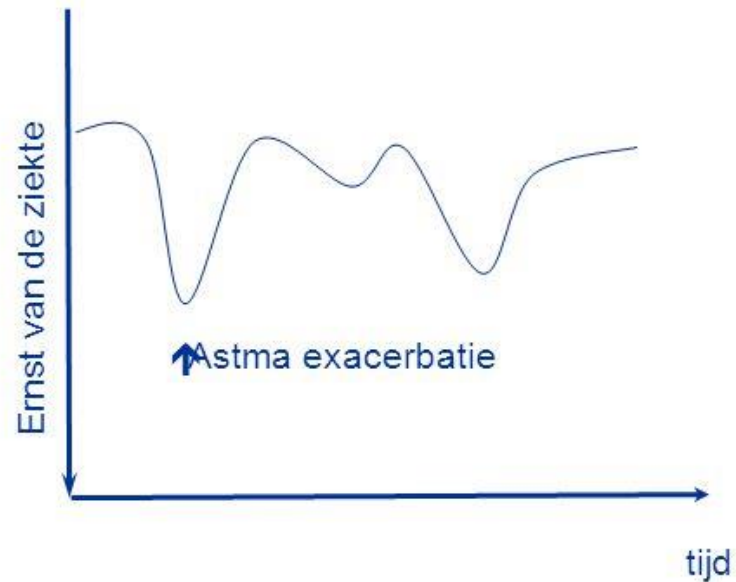
- ▶ Herkent en markeert de palliatieve fase
- ▶ Herkent het verschil tussen de palliatieve en terminale fase
 - ▶ Weet wanneer en hoe de longverpleegkundige en het SVT team in te zetten.

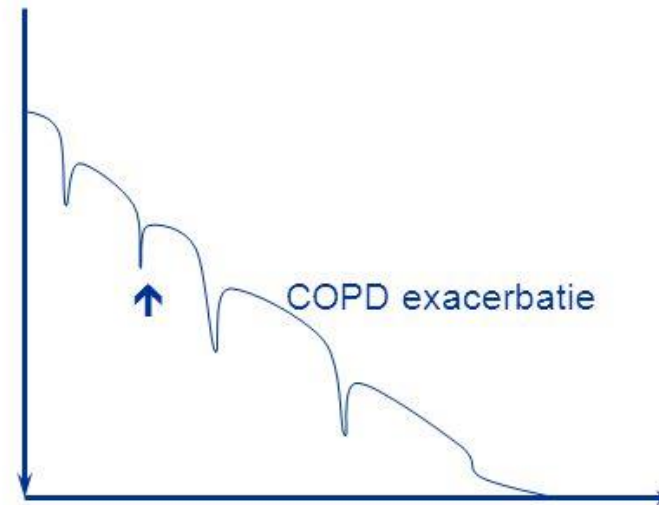
F. N. 1900

Wat gebeurt er bij astma en COPD?

Compleet herstel na een exacerbatie

Afname longfunctie door incompleet herstel na een exacerbatie

Casus

Lichamelijk

- ▶ Mw. V. 59 jaar oud
- ▶ Getrouwd, 3 kinderen
- ▶ COPD gold 4
- ▶ Zuurstof 3 liter
- ▶ Lage inspanningstolerantie
- ▶ Buikklachten

Psycho-sociaal

- ▶ Legt de lat hoog
- ▶ Paniek, angst, dyspnoe.
- ▶ Thuiszorg: 1 dd
- ▶ Fysio: 2 x per week

THEMA 1

Hoe herken en markeer je de
palliatieve fase bij COPD ?

Hoe herken en markeer je de palliatieve fase bij COPD ?

- ▶ Toename van angst voor stikken/dyspnoe
- ▶ Luchtwegverwijders helpen niet meer
- ▶ Inspanningstolerantie daalt
- ▶ Saturatie herstelt minder snel
- ▶ Co-morbiditeit (bijv. Hartfalen)
- ▶ Ondergewicht/cachexie
- ▶ Toename complicaties (bijv. Longaanval)
- ▶ Vraag naar euthanasie

THEMA 2

**Welke disciplines zet je in?
Met welk doel en wanneer**

Acties en taken van de longverpleegkundige

▶ Longverpleegkundige

- ▶ Coördinatie tussen ZH-huisarts-thuiszorg
- ▶ Begeleiding bij de zuurstof
- ▶ Optimaliseren van de inhalatiemedicatie/verneveling
- ▶ Inzetten van **fysiotherapeut/diëtiste/ergotherapie psycholoog/SVT team.**
- ▶ Advanced care bespreekbaar maken (i.s.m. **huisarts**)

SVT team

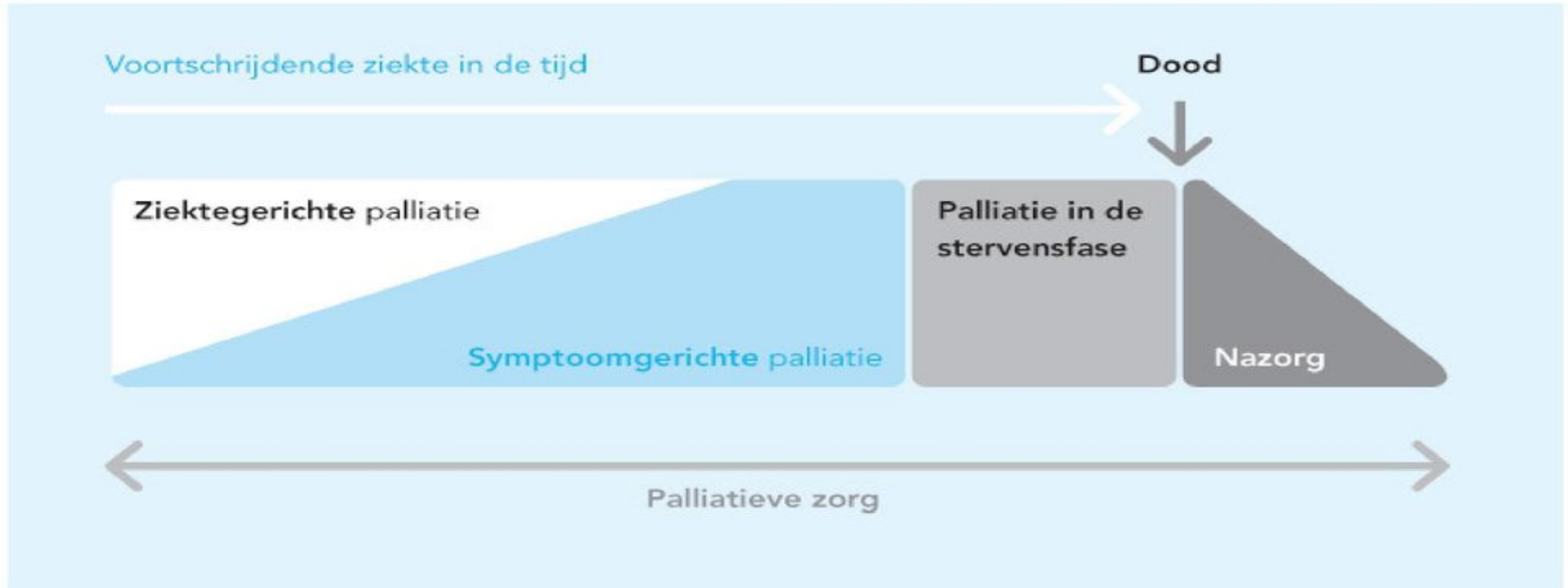
- ▶ Palliatief huisbezoek
- ▶ Advanced care (vervolg)
- ▶ Uitleg over : palliatieve sedatie
NR beleid/euthanasie
- ▶ Richtlijnen morfine (oraal>subcutaan)
- ▶ Angst en paniek (MDO)
- ▶ Aanvullend: o.a.: benzodiazepinen

THEMA 3

Wanneer is er sprake van een
terminale fase?
Welke overwegingen maak je?

Transitie van zorg

Terminale fase; laatste stuk palliatieve fase

- ▶ Laatste 3 maanden (PTZ indicatie)
- ▶ Verder verzwakken
- ▶ Klachten steeds minder onder controle
- ▶ Verdere medicatiesanering, wel/niet zuurstof
- ▶ Accent van voeding wordt verlegd naar wensvoeding
- ▶ Stervensfase

Dubbele surprise question

- ▶ **1. zou ik verbaasd zijn als deze patient binnen 12 maanden komt te overlijden ?**
- ▶ **2. Zou ik verbaasd zijn als deze patient binnen 12 maanden nog leeft?**

Take home messages

1. Krijg tijdig je palliatieve patiënten op je netvlies
2. Gebruik daartoe natuurlijke markeermomenten
3. Communiceer met de patiënt en familie tijdig over de toekomst
4. Houd daarbij rekening met wat de patiënt nu bezighoudt
5. Ontwikkel een zorgplan dat anticipeert op de toekomst
6. En fysieke, psychologische en zingevingsaspecten behelst
7. En noteer en deel het met relevante andere zorgverleners

Voorbeelden van openingszinnen

1. Ik zou graag van u horen wat er allemaal belangrijk is voor u of uw familie
2. Wat weet u zelf over uw gezondheidsproblemen en wat er in de toekomst kan gebeuren?
3. Sommige mensen maken zich zorgen over wat er gebeurt als het slechter met ze gaat – hoe is dat bij u?
4. Soms willen mensen dat een familielid of vriend beslissingen voor ze nemen als het slechter met ze gaat... is dat iets waar u ook over zou willen praten?
5. We hopen dat het nog heel lang goed met u blijft gaan, maar ik ben bezorgd wat er gebeurt indien
6. Het is niet makkelijk om te praten over verslechtering, maar ik maak me zorgen dat als we dat niet doen, we geen goed beslissingen over uw zorg kunnen nemen. Wat is voor u de beste manier om dit te bespreken?

Zinvolle websites

www.palliatiefconsult.nl

www.palliatief.nl

www.vptz.nl (landelijk overzicht + contactpersonen van vrijwilligers)

www.pallialine.nl

www.npcf.nl (Nederlandse patiënten en consumenten federatie)

www.lan.nl (Longalliatie Nederland)

www.longfonds.nl

www.inhalatorgebruik.nl